

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
*Навчально-науковий інститут
 бізнесу, економіки та адміністрування
 Кафедра менеджменту та адміністрування*
РОБОЧА ПРОГРАМА
Ефективність в муніципальному секторі

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри

Руденко О.М.

 (підпис) (прізвище та ініціали)

« 21 » січня 2025 р.

Розробник (-и): Дітковська М.Ю. доцент кафедри, доцент, к.держ упр.

 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування

 (назва кафедри)

Протокол від « 21 » січня 2025 р. № 2

Узгоджено з гарантом освітньої програми: _____

 (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Мова викладання	українська.
Рік навчання та семестр	3 рік навчання, 1 семестр, освітня програма «Публічне управління та адміністрування», першого рівня (бакалаврський) вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»,
Викладач (-і)	Дітковська М.Ю. доцент кафедри, доцент, к.держ упр.
Профайл викладача (-ів)	https://pumo.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2023/10/profil-vykladacha_ditkovska.pdf
Контакти викладача	E-mail: ditkovska@stu.cn.ua

1. Анотація курсу.

Курс спрямований на вивчення сучасних підходів до оцінки та підвищення ефективності муніципального управління. Студенти ознайомляться з концепціями продуктивності, ефективності та результативності в контексті місцевого самоврядування, а також із європейськими та міжнародними практиками управління міськими ресурсами. Основні теми курсу включають методи оцінки ефективності муніципального сектору, цифровізацію та інновації в управлінні місцевими громадами, механізми громадської участі та стратегічного планування. Окрему увагу приділено питанням сталого розвитку, «зеленого» переходу та впровадження електронного урядування на місцевому рівні. У процесі навчання використовуються практико-орієнтовані підходи, аналіз кейсів, моделювання управлінських рішень та розробка стратегій удосконалення муніципального управління. Курс буде корисним для студентів, які планують кар'єру в органах місцевого самоврядування, державному управлінні або аналітичних центрах, що працюють з проблематикою міського розвитку.

2. Мета та цілі курсу.

Мета курсу – сформувати у студентів системне розуміння підходів до оцінки та підвищення ефективності муніципального управління, розвинути навички аналізу, стратегічного планування та прийняття рішень у сфері місцевого самоврядування з урахуванням сучасних цифрових технологій та принципів сталого розвитку.

Цілі курсу:

1. Ознайомлення з теоретичними засадами ефективності муніципального управління, включаючи ключові концепції продуктивності, результативності та якості публічних послуг.
2. Аналіз інструментів оцінки ефективності місцевих органів влади, зокрема міжнародних та європейських методик, цифрових показників та індикаторів розвитку муніципального сектору.
3. Розвиток навичок застосування сучасних підходів до стратегічного планування та прийняття управлінських рішень у місцевому самоврядуванні.
4. Вивчення кращих практик цифрового урядування, громадської участі, смарт-менеджменту міських ресурсів та інновацій у муніципальному секторі.
5. Формування компетенцій щодо впровадження політик сталого розвитку та «зеленого» переходу в діяльність муніципальних органів влади.
6. Забезпечення практичної підготовки студентів шляхом аналізу реальних кейсів, моделювання управлінських рішень та розробки стратегій ефективного управління муніципальними ресурсами.

3. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗКх) і фахові (ФКх) компетентності, досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів публічного адміністрування і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗКЗ.- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14 – Здатність щодо ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної

діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

ФКЗ – Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

ФК9 – Здатність впроваджувати інноваційні технології.

ФК 10 – Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН1 – Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН4 – Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

ПРН6 – Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПРН12 – Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

ПРН15 – Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН17 - Вміти проектувати системи публічного управління на різних рівнях влади відповідно до тенденцій соціально-економічного розвитку та стандартів електронного врядування.

4. Пререквізити.

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, щоб приступити до вивчення дисципліни, здобувач вищої освіти має прослухати наступні курси: «Децентралізація та розвиток громад в Україні», «Право в публічному управлінні», «Теорія та практика функціонування публічного управління та адміністрування».

5. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	22
Практичні заняття	18
Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання – розрахунково-графічна робота	
Всього кредитів – <i>вказати кількість кредитів</i>	120

Форма проведення занять: *лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.*

6. Тематика курсу.

Модуль 1. Теоретичні засади ефективності муніципального управління

1. Сутність і значення ефективності в муніципальному управлінні

Основні поняття: ефективність, результативність, продуктивність. Критерії та показники ефективності місцевого самоврядування. Європейські підходи до оцінювання ефективності муніципального сектору.

2. Система місцевого самоврядування та управління муніципальними ресурсами

Організація місцевого самоврядування в Україні та світі. Основні ресурси муніципальної сфери: фінансові, матеріальні, людські. Взаємодія органів влади, громади та бізнесу.

3. Методи оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування

Основні методології та індикатори оцінки ефективності. Світові рейтинги та індекси муніципального розвитку. Бенчмаркінг та порівняльний аналіз муніципальної ефективності.

Модуль 2. Інструменти та механізми підвищення ефективності в муніципальному секторі

4. Цифрове урядування та інновації у муніципальному секторі

Електронні послуги, смарт-системи та цифрові платформи для міст. Використання великих даних (Big Data) та штучного інтелекту у муніципальному управлінні. Практики впровадження «розумних міст» (Smart Cities).

5. Громадська участь та партисипативне управління

Інструменти залучення громадян до прийняття рішень. Електронна демократія та бюджет участі. Взаємодія муніципальної влади з громадськими організаціями.

6. Фінансові механізми підвищення ефективності муніципального управління

Джерела фінансування місцевого самоврядування. Децентралізація фінансових ресурсів. Публічно-приватне партнерство та залучення інвестицій у муніципальний розвиток.

7. Стратегічне планування та управління муніципальним розвитком

Основи стратегічного планування для місцевих громад. Моніторинг та оцінка ефективності реалізації муніципальних стратегій. Використання інструментів SWOT- та PEST-аналізу в муніципальному управлінні.

Модуль 3. Сталий розвиток і якість муніципальних послуг

8. Сталий розвиток муніципалітетів та «зелений» перехід

Екологічні ініціативи та зелені стратегії міст. Управління енергоефективністю та відновлюваними джерелами енергії. Кращі європейські практики сталого розвитку міст.

9. Оцінка та підвищення якості муніципальних послуг

Підходи до забезпечення високоякісних публічних послуг. Вимірювання рівня задоволеності громадян муніципальними послугами. Оптимізація надання послуг через цифрові технології.

10. Антикорупційні механізми та прозорість муніципального управління

Відкриті дані та електронні системи для запобігання корупції. Механізми громадського контролю та звітності. Міжнародні стандарти прозорості місцевого самоврядування.

11. Аналіз ефективності муніципального управління

Практичний аналіз реальних кейсів муніципального управління. Розробка рекомендацій для покращення ефективності місцевого самоврядування.

Презентація студентських проєктів щодо удосконалення муніципальної ефективності.

7. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та консультацій, рішення задач під час виконання самостійної та розрахунково-графічної роботи. За темами „ Методи оцінки ефективності діяльності органів місцевого самоврядування” після завершення розгляду змістового модуля №1 та „ Антикорупційні механізми та прозорість муніципального управління” наприкінці семестру проводяться самостійні роботи. Розрахунково-графічна робота проводиться за темою „ Аналіз ефективності муніципального управління” після завершення розгляду змістового модуля №2. Варіанти завдань до самостійних та розрахунково-графічної роботи знаходяться в системі Moodle. Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, дораховуються до модульних оцінок. Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді на теоретичне запитання та вирішення практичної задачі. Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості. Екзаменаційна оцінка виставляється відповідно до шкали оцінювання, що наведена в наступному розділі. У випадку, якщо студент хоче підвищити оцінку, отриману за балами, набраними протягом семестру, він за власним бажанням може скласти екзамен з трьома теоретичними питаннями. В цьому випадку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а в екзаменаційну відомість виставляється оцінка, отримана під час складання екзамену. Екзаменаційні питання знаходяться в пакеті документів на дисципліну.
Вимоги до розрахунково-графічної роботи	Правильно, з дотриманням всіх вимог щодо оформлення, своєчасно та в повному обсязі виконана розрахунково-графічна робота оцінюється в 15 балів. Якщо розрахунково-графічна робота виконана вчасно, в повному обсязі, але з помилками, з порушеннями вимог щодо оформлення, то при оцінці розрахунково-графічної роботи з максимальної оцінки (15 балів) віднімають по 1,0 балу за кожну помилку у відповіді чи оформленні. При цьому розрахунково-графічна робота повертається на доопрацювання, а оцінка отримана при першій перевірці розрахунково-графічної роботи є остаточною. Несвоєчасно виконана розрахунково-графічної роботи оцінюється в 0 балів.
Практичні (лабораторні) заняття	Оцінку 5 балів за практичну (лабораторну) роботу здобуває студент, який отримує за умови відповідності виконаного завдання студентом та його усної відповіді (захисту виконаної практичної роботи) за усіма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом з конкретної навчальної дисципліни та набрали необхідну кількість балів (відповідно системи розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти).
---	---

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади ефективності муніципального управління		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 2. Інструменти та механізми підвищення ефективності в муніципальному секторі		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Змістовий модуль 3. Сталий розвиток і якість муніципальних послуг		0.....15
1	Теоретичне питання	0.....5
2	Практичне завдання	0.....5
3	Результат поточного контролю	0.....5
Розрахунково-графічна робота		15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		60
Семестровий контроль (Екзамен)		40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

8. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (25), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді тестування.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі лабораторної роботи оцінюється в 0,5 балу за кожну практичну роботу. Своєчасність здачі Розрахунково-графічної роботи оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасноздані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом тощо).

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні лабораторних, розрахунково-графічних та розрахунково-графічних робіт (КР/КП) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література.

Базова

1. Антикорупційні механізми у місцевому самоврядуванні: міжнародний досвід та українська практика / О. В. Білоус, А. В. Сидоренко. – Київ: ІМІ, 2023. – 270 с.
2. Децентралізація влади в Україні: законодавчі акти та коментарі / за ред. В. П. Тимошука. – Київ: Факт, 2021. – 320 с.
3. Міське самоврядування в Україні: організаційно-правові засади / О. М. Крупчан, В. В. Кравченко. – Київ: Юрінком Інтер, 2020. – 288 с.
4. Муніципальний менеджмент: сучасні підходи та технології / В. І. Кравців, О. Ю. Амосов. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2022. – 356 с.
5. Розумне місто та електронне урядування: європейський досвід і перспективи для України / за ред. І. В. Розпутенка. – Київ: НАДУ, 2021. – 276 с.
6. Сталий розвиток міст і територій: теоретичні засади та практичні механізми / В. М. Вакуленко. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 298 с.
7. Фінансове забезпечення місцевого самоврядування в умовах децентралізації / О. С. Вахович, Л. В. Літвінова. – Київ: Знання, 2020. – 312 с.
8. Bovaird, T., & Löffler, E. (2022). Public Management and Governance. 4th ed. – London: Routledge, 456 p

Допоміжна

1. Електронне урядування у муніципальному секторі: концепції, технології, кращі практики / Ю. В. Ткаченко. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 278 с.
2. Муніципальна політика: європейський досвід та можливості для України / С. О. Романюк, І. В. Лук'янова. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. – 312 с.
3. Публічне управління та адміністрування в Україні: сучасні виклики та перспективи розвитку / за ред. В. М. Бебика. – Київ: НАДУ, 2021. – 340 с.
4. Стратегічне управління розвитком територіальних громад / О. П. Корженко, В. І. Дудко. – Київ: Знання, 2023. – 295 с.
5. Oliychenko I., Ditkovska M. Formation and development of e-government in Ukraine: synergistic approach. Electronic Government, Vol. 18, No. 2, 2022, pp.181–197. DOI: [10.1504/EG.2022.121861](https://doi.org/10.1504/EG.2022.121861)
6. Local Governance in the Digital Era: Smart Cities and Innovation / R. K. Singh, P. Kumar, & M. Rehmani. – London: Springer, 2021. – 385 p.

Інтернет-ресурси

1. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України. Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/>
2. Асоціація міст України (АМУ) – інформація про діяльність органів місцевого самоврядування, законодавчі ініціативи та кращі муніципальні практики. <https://www.auc.org.ua>
3. Офіційний портал децентралізації в Україні – актуальні матеріали щодо реформ місцевого самоврядування, фінансової децентралізації та муніципального управління. <https://decentralization.gov.ua>
4. Портал відкритих даних України – доступ до офіційних муніципальних даних, бюджетів, фінансів та показників ефективності органів місцевого самоврядування. <https://data.gov.ua>
5. The OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Programme – міжнародні дослідження щодо муніципального управління, цифрових рішень та економічного розвитку територій. <https://www.oecd.org/cfe/leed>